

2.2. Сметкоплан

2.2.4. Сметки за Разчети

група 40: Доставчици и Свързани с Тях Сметки		
401	Задължения към доставчици	Пасивна
отчита:	Размерът на задълженията към доставчици	
структура:	Аналитична и партидна – по доставчици и по документи (фактури)	
кореспондира:	Дт сметки за активи (група 20, 30, 50) и разходни сметки (група 60) – при покупки на стоки и услуги Дт сметка 4531 ДДС върху покупките – при право на данъчен кредит (ако фирмата е регистрирана съгл. ЗДДС) Кт сметки от група 50 – при изплащане на задължението Кт сметки от група 70 (Приходи) или група 10 (Капитал) – съответно при опрощаване на задължението или трансформирането му в капитал Дт/Кт сметки 624/724 Разходи/Приходи по валутни операции – при преценка на валутно деноминирани задължения Кт сметка 402 Вземания от доставчици по аванси – при закриване на задължението срещу направено авансовото плащане Кт сметки от група 227 и 513 Заеми и вземания и 4 Раздел (Разчети) – при прихващане на задължението срещу вземане	
нач. с-до Дт	Не може да има. При начално дебитно салдо определени покупки не са отчетени или предприятието е надплатило суми над договорените цени. Плащането може да е във връзка с получена проформа фактура или фактурата за доставката да не е пристигнала, а плащането да е извършено.	
нач. с-до Кт	Размерът на задълженията към доставчици в началото на периода	
оборот Дт	Платените задължения към доставчици през периода	
оборот Кт	Начислените задължения към доставчици през периода	
кр. с-до Дт	Не може да има. При крайно дебитно салдо определени покупки не са отчетени или предприятието е надплатило суми над договорените цени	
кр. с-до Кт	Размерът на задълженията към доставчици в края на периода	
402	Вземания от доставчици по аванси	Активна
отчита:	Размерът на направените авансови плащания към доставчици	
структура:	Аналитична и партидна – по доставчици и по документи (фактури)	
кореспондира:	Кт сметки от група 50 (парични средства) – при извършване на авансовото плащане Дт сметка 401 Доставчици - при закриване на авансовото плащане Дт/Кт сметки 624/724 Разходи/Приходи по валутни операции – при преценка на валутно деноминирани вземания	
нач. с-до Дт	Размерът на незакритите авансови плащания в началото на периода	
нач. с-до Кт	Не може да има. Кредитно салдо означава, че е закрит по-висок размер от направените авансови плащания	
оборот Дт	Направени авансови плащания през периода	
оборот Кт	Закрити авансови плащания през периода	
кр. с-до Дт	Размерът на незакритите авансови плащания в края на периода	
кр. с-до Кт	Не може да има. Кредитно салдо означава, че е закрит по-висок размер от направените авансови плащания	
403	Задължения към доставчици по търговски кредити	Пасивна
отчита:	Размерът на задълженията към доставчици, когато е договорено отсрочено плащане (търговски кредит)	
структура:	Аналитична и партидна – по доставчици и по документи (ако програмата позволява може да се следят и падежните дати на задължението) <i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 401 Задължения към доставчици</i>	
404	Задължения към доставчици по доставки при определени условия	Пасивна
отчита:	Размерът на задълженията към доставчици, когато по доставката са договорени определени специални условия	
структура:	Аналитична и партидна – по доставчици и по документи или договорени условия (ако доставчикът е един) <i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 401 Задължения към доставчици</i>	
405	Задължения към доставчици свързани лица	Пасивна
отчита:	Размерът на задълженията към доставчици, които са свързани лица	
структура:	Аналитична и партидна – по доставчици и по документи (фактури) <i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 401 Задължения към доставчици</i>	
409	Други задължения към доставчици	Пасивна
отчита:	Размерът на задълженията към доставчици, които не попадат в горните сметки	
структура:	Аналитична и партидна – по доставчици и по документи (фактури) <i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 401 Задължения към доставчици</i>	
група 41: Клиенти и Свързани с Тях Сметки		
411	Вземания от клиенти	Активна
отчита:	Размерът на вземанията от клиенти	
структура:	Аналитична и партидна – по клиенти и по документи (фактури)	
кореспондира:	Кт сметки от група 70 – при продажба на стоки и услуги Кт сметка 4532 ДДС върху продажбите – при регистрация на фирмата издател по ЗДДС и задължение за	

	начисляване на данъка Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване на плащане от контрагент Дт сметка 608 Разходи от последващи оценки на активи при обезценка на вземането или 609 Други разходи (при неговото отписване) Дт/Кт сметки 624/724 Разходи/Приходи по валутни операции – при преценка на валутно деноминирани вземания Дт 412 Задължения към клиенти по аванси – при закриване на вземането срещу получени авансови плащания Дт сметки от група 15 (Получени заеми) и 4 Раздел (Разчети) – при прихващане на вземането срещу задължение	
нач. с-до Дт	Размерът на вземанията от клиенти в началото на периода	
нач. с-до Кт	Не може да има. Кредитно салдо означава, че клиентът е надплатил	
оборот Дт	Извършените продажби през периода на клиенти	
оборот Кт	Получените плащания през периода от клиенти	
кр. с-до Дт	Размерът на вземанията от клиенти към края на периода	
кр. с-до Кт	Не може да има. Кредитно салдо означава, че клиентът е надплатил	
412	Задължения към клиенти по аванси	Пасивна
отчита:	Направени авансови плащания от клиенти	
структура:	Аналитична и партидна – по клиенти и по документи (фактури)	
кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) Кт сметка 411 клиенти или сметки от гр. 70, 72, 79 – при закриване на авансовото плащане срещу съответното вземане от клиент Дт/Кт сметки 624/724 Разходи/Приходи по валутни операции – при преценка на валутно деноминирани задължения	
нач. с-до Дт	Не може да има. Дебитно салдо означава, че дружеството е закрило вземания без да е получило авансово плащане в договорения размер	
нач. с-до Кт	Размерът на незакритите получени авансови плащания в началото на периода	
оборот Дт	Закрити авансови плащания през периода	
оборот Кт	Получени авансови плащания през периода	
кр. с-до Дт	Не може да има. Дебитно салдо означава, че дружеството е закрило вземания без да е получило авансово плащане в договорения размер	
кр. с-до Кт	Размерът на незакритите получени авансови плащания в края на периода	
413	Вземания от клиенти по търговски кредити	Активна
отчита:	Размерът на вземанията от клиенти, когато е договорено разсрочено плащане (търговски кредит)	
структура:	Аналитична и партидна – по клиенти и по документи (ако програмата позволява може да се следят и падежните дати на задължението)	
	<i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 411 Вземания от клиенти</i>	
414	Вземания от клиенти по продажби при определени условия	Активна
отчита:	Размерът на вземанията от клиенти, когато са договорени определени специални условия	
структура:	Аналитична и партидна – по клиенти и по документи или договорени условия (ако доставчикът е един)	
	<i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 411 Вземания от клиенти</i>	
415	Вземания от клиенти свързани лица	Активна
отчита:	Размерът на вземанията от клиенти, които са свързани лица	
структура:	Аналитична и партидна – по клиенти и по документи (фактури)	
	<i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 411 Вземания от клиенти</i>	
419	Други вземания от клиенти	Активна
отчита:	Размерът на вземанията от клиенти, които не попадат в горните сметки	
структура:	Аналитична и партидна – по клиенти и по документи (фактури)	
	<i>Кореспонденции, обороти и салда – аналогични на сметка 411 Вземания от клиенти</i>	
група 42: Персонал и Съдружници		
421	Задължения към персонала	Пасивна
отчита:	Задълженията за към персонала	
структура:	Аналитична – по видове договори	
кореспондира:	Дт сметка 604 Разходи за заплати – за начисляване на заплатите Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на заплатите Кт сметки от група 46 (Разчети с Осигурители) и сметка 454 Разчети за данъци върху доходите на физическите лица – при начисление на удържки за данъци и осигуровки Кт сметка 422 Разчети с подотчетни лица – при прихващане на задължение за работна заплата срещу вземания от подотчетни лица Кт сметка 227 и 513 Дългосрочни/краткосрочни заеми и вземания и сметка 498 Други дебитори – при прихващане на задължение за работна заплата срещу предоставени заеми на подотчетни лица Кт сметка 442 Вземания по липси и начети – при прихващане на задължения за работна заплата срещу вземания по вина на МОЛ Дт 423 Задължения за неизползвани отпуски – при използване на отпуските	
нач. с-до Дт	Не може да има. Дебитно салдо означава надплатени заплати	
нач. с-до Кт	Неплатени задължения към персонала в началото на периода	
оборот Дт	Размер на платените заплати през периода	
оборот Кт	Размер на начислените заплати през периода	
кр. с-до Дт	Не може да има. Дебитно салдо означава надплатени заплати	
кр. с-до Кт	Неплатени задължения към персонала в края на периода	

422	Подотчетни лица	Акт.-Пасивна
	отчита:	Предоставени средства на служители, обикновено за служебно ползване
	структура:	Аналитична – по подотчетни лица (служители)
	кореспондира:	Кт сметки от група 50 (парични средства) – при предоставянето на паричните средства Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване/връщане на парични средства Дт сметки от група 60 (разходи по икономически елементи) или група 20 (дълготрайни активи) – при получаване на авансови отчети за изразходваните средства
	нач. с-до Дт	Дружеството има вземания от служителя по предоставени аванси в началото на периода, т.е. служителите не са изразходвали напълно получените служебни аванси
	нач. с-до Кт	Дружеството има задължения към персонала в началото на периода, т.е. служителите са изразходвали повече средства отколкото са получили
	оборот Дт	Размер на предоставените аванси през периода
	оборот Кт	Размер на отчетени (изразходвани) средства от служителите през периода или възстановени средства
	кр. С-до Дт	Дружеството има вземания от служителя по предоставени аванси в края на периода, т.е. служителите не са изразходвали напълно получените служебни аванси
	кр. С-до Кт	Дружеството има задължения към персонала в началото на периода, т.е. служителите са изразходвали повече средства отколкото са получили
423	Задължения по неизползвани отпуски	Пасивна
	отчита:	Начислените разходи (провизии) за неизползвани отпуски, които подлежат на изплащане в бъдещ период.
	структура:	Аналитична – по служители
	кореспондира:	Дт 604 и 605 Разходи за заплати и осигуровки Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на отпуските Кт сметки от група 45 разчети с бюджета и ведомства – за отнасяне на социалните осигуровки и данъците като дължимо задължение към бюджета (при изплащане на отпуските). Кт 709 Други приходи – при намаляване на размера на начисленото задължение (провизия) и при отписване на задължението Кт 421 Задължения към персонала – при използване на отпуските
	нач. с-до Дт	Не може да има
	нач. с-до Кт	Задължения по непозлзвани компенсируеми отпуски в началото на периода
	оборот Дт	Закрити/Изплатени задължения по отпуски през периода
	оборот Кт	Начислени задължение по отпуски през периода
	кр. с-до Дт	Не може да има
	кр. с-до Кт	Задължения по непозлзвани компенсируеми отпуски в края на периода
424	Вземания от съучастия	Активна
	отчита:	Отчита вземанията за дивиденди от съучастия
	структура:	Аналитична – по лица от които произтичат вземанията
	кореспондира:	Кт 722 Приходи от съучастия – при признаване на приход от дивидент Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване на плащане Дт сметка 608 Разходи от последващи оценки на активи при обезценка на вземането или 609 Други разходи (при неговото отписване)
	нач. с-до Дт	Размерът на вземанията от съучастия в началото на периода
	нач. с-до Кт	Не може да има
	оборот Дт	Начислени приходи (вземания) от съучастия през периода
	оборот Кт	Получени плащания през периода
	кр. с-до Дт	Размерът на вземанията от съучастия в края на периода
	кр. с-до Кт	Не може да има
425	Задължения за съучастия	Пасивна
	отчита:	Отчита задълженията за дивиденди към собствениците при разпределяне на дивиденди
	структура:	Аналитична – по лица на които се дължат плащанията
	кореспондира:	Дт сметки от група 10, 11 или 12 (капитал, капиталови резерви и финансов резултат) – в зависимост от източника за формиране на дивидента Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задължението Кт сметка 4592 Разчети за данък при източника – за начисляване на данък при източника в случаите когато последният се удържа от сумата на дивидента Кт 119 Други резерви – при погасяване на задължението за изплащане на дивидент
	нач. с-до Дт	Не може да има
	нач. с-до Кт	Размерът на задължението за съучастия в началото на периода
	оборот Дт	Извършени плащания през периода
	оборот Кт	Начислени (нововъзникнали) задължения за съучастия през периода
	кр. с-до Дт	Не може да има
	кр. с-до Кт	Размерът на задължението за съучастия в началото на периода
426	Вземания по записани дялови вноски	Активна
	отчита:	Вземанията по записани от акционери/съдружници вноски в капитала на дружеството
	структура:	Аналитична – по съдружници/акционери
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване на паричните средства Кт сметка 101 Основен капитал – при записване на дяловите вноски (акциите) Дт сметка 101 Основен капитал – при намаление на капитала и изплащане на намалението на съдружниците/акционерите
	нач. с-до Дт	Неизплатени дялови вноски в началото на периода
	нач. с-до Кт	Не може да има

	оборот Дт	Записани дялови вноски	
	оборот Кт	Получени (изплатени) дялови вноски	
	кр. с-до Дт	Неизплатени дялови вноски в края на периода	
	кр. с-до Кт	Не може да има	
429	Други разчети с персонала и съдружниците		Акт.-Пасивна
	отчита:	Други средства предоставени на или получени от персонала или съдружниците	
	структура:	Аналитична – по видове разчети/персонал, съдружници	
	кореспондира:	Кт сметки от група 50 (парични средства) – при предоставянето на паричните средства Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване на парични средства Дт сметки от група 60 (разходи по икономически елементи) или група 20 (дълготрайни активи) – при получаване на оправдателни документи за изразходваните средства	
	нач. с-до Дт	Дружеството има вземания от персонала/съдружниците в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Дружеството има задължения към персонала персонала/съдружниците в началото на периода	
	оборот Дт	Размер на предоставените средства през периода	
	оборот Кт	Размер на отчетени/възстановени средства през периода	
	кр. с-до Дт	Дружеството има вземания от персонала/съдружниците в края на периода	
	кр. с-до Кт	Дружеството има задължения към персонала персонала/съдружниците в края на периода	
група 44: Вземания по Липси, Начети и Съдебни Спорове			
441	Вземания по рекламации		Активна
	отчита:	Вземания от трети лица, възникнали по повод рекламации (несъответствия в цени, качество, асортимент)	
	структура:	Аналитична – по контрагенти	
	кореспондира:	Кт сметки от група 40 (доставчици) – при възникване на вземането Кт 709 Други приходи – при възникване на вземането Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване на плащане Дт 608 или 609 (разходи) – при обезценка или отписване на вземането Дт сметки от раздел 4 Разчети – при уреждане на вземането чрез прихващане срещу задължение Дт сметка 444 Вземания по съдебни спорове – при отнасяне за решаване в съда	
	нач. с-до Дт	Размер на вземането в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Не може да има	
	оборот Дт	Нововъзникнали вземания през периода	
	оборот Кт	Закрити (изплатени или отписани/обезценени) вземания през периода	
	кр. с-до Дт	Размер на вземането в края на периода	
	кр. с-до Кт	Не може да има	
442	Вземания по липси и начети		Активна
	отчита:	Вземанията от персонала по повод на виновно причинени вреди или липси на активи	
	структура:	Аналитична – по служители	
	кореспондира:	Кт сметки за активи (група 20, 30, 50) или сметка 709 Други приходи - при възникване на вземането Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване на плащане Дт 608 или 609 (разходи) – при обезценка или отписване на вземането Дт сметки от раздел 4 Разчети – при уреждане на вземането чрез прихващане срещу задължение Дт сметка 444 Вземания по съдебни спорове – при отнасяне за решаване в съда Кт 4532 Начислен ДДС по продажби – при начислен ДДС за липси за сметка на МОЛ Кт 443 Ценови разлики по липси и начети – когато продажната цена на актива е по-висока от балансовата му стойност	
	нач. с-до Дт	Размер на вземането по липси и начети в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Не може да има	
	оборот Дт	Нововъзникнали вземания по липси и начети през периода	
	оборот Кт	Закрити (изплатени или отписани/обезценени) вземания по липси и начети през периода	
	кр. с-до Дт	Размер на вземането по липси и начети в края на периода	
	кр. с-до Кт	Не може да има	
443	Ценови разлики по липси и начети		Пасивна
	отчита:	Ценови разлики между балансовата стойност на липсващите активи и тяхната пазарна цена	
	структура:	Аналитична – по служители	
	кореспондира:	Дт 442 Вземания по липси и начети – при възникнали вземания тъй като продажната цена на актива е по-висока от балансовата му стойност Кт сметка 709 Други приходи – за признаване на приход след поучаване на сумата за ценовата разлика Кт 442 и 444 Вземания по липси и начети и съдебни спорове – при отписване Дт сметки 608 или 609 – при обезценка/отписване на вземането	
	нач. с-до Дт	Размер на вземането в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Не може да има	
	оборот Дт	Нововъзникнали вземания през периода	
	оборот Кт	Закрити (изплатени или отписани/обезценени) вземания през периода	
	кр. с-до Дт	Размер на вземането в края на периода	
	кр. с-до Кт	Не може да има	
444	Вземания по съдебни спорове		Активна
	отчита:	Вземания признати като актив по текущи съдебни спорове	
	структура:	Аналитична – по дела	
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) Дт сметка 608 Разходи от последващи оценки на активи – при обезценка на вземането	

		Дт сметка 609 Други разходи – при отписване на вземането Кт сметка 709 Други приходи – при признаване на приход от лихви и неустойки Кт сметки от група 40 или 498 – за прехвърляне на съществуващо вземане по вземания по съдебни спорове Кт сметки 441,442,443 Вземания – при започване на съдебен спор Дт сметка 445 Присъдени вземания – след приключване на съдебен спор	
	нач. с-до Дт	Размер на вземането в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Не може да има	
	оборот Дт	Нововъзникнали вземания по съдебни спорове през периода	
	оборот Кт	Изплатени или отписани/обезценени вземания през периода	
	кр. с-до Дт	Размер на вземането в края на периода	
	кр. с-до Кт	Не може да има	
445	Присъдени вземания		Активна
	отчита:	Вземания по съдебни спорове уважени от съда	
	структура:	Аналитична – по дела	
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) при инкасиране Дт сметка 608 Разходи от последващи оценки на активи – при обезценка на вземането Дт сметка 609 Други разходи – при отписване на вземането Кт сметка 709 Други приходи – при признаване на приход от лихви и неустойки Кт сметки от група 444 Вземания по съдебни спорове – за прехвърляне на съществуващо вземане като присъдено вземане	
	нач. с-до Дт	Размер на присъдено вземане в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Не може да има	
	оборот Дт	Нововъзникнали присъдени вземания през периода	
	оборот Кт	Изплатени или отписани/обезценени вземания през периода	
	кр. с-до Дт	Размер на присъдено вземане в края на периода	
	кр. с-до Кт	Не може да има	
група 45: Разчети с Бюджета и Ведомствата			
4521	Разчети за Годишен корпоративен данък		Акт.-Пасивна
	отчита:	Задълженията/Вземанията за корпоративен данък	
	структура:	Аналитична – по години	
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) – при възстановяване на надплатен корпоративен данък Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията за корпоративен данък Дт 123 Печалби и загуби от текущата година – за начисляване на разхода за данък Кт сметка 4522 Разчети за Авансов корпоративен данък – при начисляване на авансова вноска за корпоративен данък	
	нач. с-до Дт	Надвнесен корпоративен данък в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение за корпоративен данък в началото на периода	
	оборот Дт	Плащане на корпоративен данък	
	оборот Кт	Начисление за корпоративен данък	
	кр. с-до Дт	Надвнесен корпоративен данък в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение за корпоративен данък в края на периода	
4522	Разчети за Авансов корпоративен данък		Акт.-Пасивна
	отчита:	Начислени и направени авансови вноски за корпоративен данък	
	структура:	Синтетична	
	кореспондира:	Дт 4521 Разчети за годишен корпоративен данък – при начисляване на авансова вноска за корпоративен данък Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на авансови вноски за корпоративен данък	
	нач. с-до Дт	Не може да има	
	нач. с-до Кт	Неплатени авансови вноски в началото на периода	
	оборот Дт	Платени авансови вноски	
	оборот Кт	Начислени авансови вноски за корпоративен данък	
	кр. с-до Дт	Не може да има	
	кр. с-до Кт	Неплатени авансови вноски в края на периода	
4531	Начислен данък върху добавената стойност за покупките		Активна
	отчита:	Дължимият (платеният) ДДС при покупките с право на данъчен кредит	
	структура:	Синтетична	
	кореспондира:	Кт 401 Доставчици или сметки от група 50 (парични средства) Кт 4532 – при самоначисляване на ДДС при ВОП и доставка на услуги с място на изпълнение в България Дт 4538 – за приключване на сметката Дт 4532 - при приключване на сметката	
	нач. с-до Дт	Не може да има. При начално салдо означава, че разчетените сметки по ДДС не са приключени	
	нач. с-до Кт	Не може да има	
	оборот Дт	Размер на ДДС кредит по покупките	
	оборот Кт	Приключване на ДДС по покупки за месеца	
	кр. с-до Дт	Не може да има. При начално салдо означава, че разчетните сметки по ДДС не са приключени	
	кр. с-до Кт	Не може да има	
4532	Начислен данък върху добавената стойност за продажбите		Пасивна
	отчита:	Начисленият (полученият) ДДС по продажбите	
	структура:	Синтетична	

	кореспондира:	Кт 411 Клиенти или сметки от група 50 (парични средства) Кт 4539 – за приключване на сметката Кт 4531 при приключване на сметката Дт 4531 – при самоначисляване на ДДС при ВОП и доставка на услуги с място на изпълнение в България Дт 609 Други разходи – при самоначисляване на ДДС (например при липса на МЗ)
	нач. с-до Дт	Не може да има
	нач. с-до Кт	Не може да има. При начално салдо означава че разчетените сметки по ДДС не са приключени
	оборот Дт	Приключване на ДДС по продажби за месеца
	оборот Кт	Начислен ДДС по продажбите
	кр. с-до Дт	Не може да има
	кр. с-до Кт	Не може да има. При начално салдо означава че разчетените сметки по ДДС не са приключени
4536	Отложен данъчен кредит	Активна
	отчита:	Сумата на данъчния кредит по ЗДДС, който все още не е бил ползван в рамките на 12 месеца от възникването му, но съответната стопанска операция, за която се отнася документът, е била осчетоводена
	структура:	Аналитична – по контрагент, вид, номер и дата на документа с отложено право на данъчен кредит
	кореспондира:	Кт 4531 – при изваждане на документа от дневник покупки след първоначалното му осчетоводяване, т.е. при отлагане на правото на данъчен кредит Дт 4531 – при окончателно включване на документа в дневник покупки, т.е. при ползване на правото на данъчен кредит в рамките на 12-месечен период Дт 4537 - след изтичането на 12-месечния период, в рамките на който е можело да се упражни правото на данъчен кредит, т.е. при отказ от ползване на данъчен кредит
	нач. с-до Дт	Отложен данъчен кредит от предходната година
	нач. с-до Кт	Не може да има
	оборот Дт	Отлагане на данъчен кредит
	оборот Кт	Ползван или изгубен данъчен кредит
	кр. с-до Дт	Отложен данъчен от текущата година
	кр. с-до Кт	Не може да има
4537	Неизползван данъчен кредит	Активна
	отчита:	Сумата на данъчния кредит по ЗДДС, от който предприятието доброволно се е отказало, тъй като не го е ползвало в законоустановения 12-месечен период
	структура:	Аналитична – по контрагент, вид, номер и дата на документа с отложено право на данъчен кредит
	кореспондира:	Кт 4536 – след изтичането на 12-месечния период, в рамките на който е можело да се упражни правото на данъчен кредит, т.е. при отказ от ползване на данъчен кредит Дт гр. 60, гр. 20, гр. 30 – за приключване на с-ка 4537 и отчитане на неизползвания данъчен кредит или като разход, или в увеличение на стойността на съответния актив; приключването на 4537 следва да става непосредствено след изгубването на данъчния кредит
	нач. с-до Дт	Не може да има
	нач. с-до Кт	Не може да има
	оборот Дт	Приключване на 4536
	оборот Кт	Приключване на 4537 и отнасяне на сумата като разход или актив
	кр. с-до Дт	Не може да има
	кр. с-до Кт	Не може да има
4538	Данък върху добавената стойност за възстановяване	Активна
	отчита:	ДДС за възстановяване (приспадане)
	структура:	Синтетична
	кореспондира:	Кт 4531 – приключване на ДДС за месеца Дт 4539 – прихващане на ДДС за възстановяване срещу ДДС за внасяне Дт сметки от гр. 50 – при ефективно възстановен ДДС
	нач. с-до Дт	ДДС за възстановяване в началото на периода
	нач. с-до Кт	Не може да има
	оборот Дт	Приключване на 4531
	оборот Кт	Прихващане на ДДС за възстановяване срещу ДДС за внасяне
	кр. с-до Дт	ДДС за възстановяване в края на периода
	кр. с-до Кт	Не може да има
4539	Данък върху добавената стойност за внасяне	Пасивна
	отчита:	ДДС за внасяне
	структура:	Синтетична
	кореспондира:	Дт 4532 - приключване на ДДС за месеца Кт 4538 – прихващане на ДДС за възстановяване срещу ДДС за внасяне
	нач. с-до Дт	Не може да има
	нач. с-до Кт	ДДС за внасяне в началото на периода
	оборот Дт	Прихващане на ДДС за възстановяване срещу ДДС за внасяне
	оборот Кт	Приключване на 4532
	кр. с-до Дт	Не може да има
	кр. с-до Кт	ДДС за внасяне в началото на периода
454	Разчети за данъци върху доходи на физически лица	Акт.-Пасивна
	отчита:	Задълженията за данъци върху доходите на физически лица
	структура:	Синтетична
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) – при възстановяване на надплатени суми Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията

		Дт 421 Задължения към персонала – за начисляване на задължението за личен данък	
	нач. с-до Дт	Надвнесен личен данък в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение за личен данък в началото на периода	
	оборот Дт	Плащане на личен данък	
	оборот Кт	Начисление за личен данък	
	кр. с-до Дт	Надвнесен личен данък в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение за личен данък в края на периода	
456	Разчети за акцизи		Акт.-Пасивна
	отчита:	Задълженията/вземанията за акцизи	
	структура:	Синтетична	
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) – при възстановяване на надплатен акциз Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията за акциз Дт 411 Клиенти – за начисляване на акциза като вземане от клиента	
	нач. с-до Дт	Надвнесен акциз в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение за акциз в началото на периода	
	оборот Дт	Плащане на акциз	
	оборот Кт	Начисление за акциз	
	кр. с-до Дт	Надвнесен акциз в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение за акциз в края на периода	
457	Разчети с митници		Акт.-Пасивна
	отчита:	Задълженията за мита и митни сборове	
	структура:	Аналитична – по задължения/контрагенти	
	кореспондира:	Дт сметки от група 20 или 30 (активи) или група 60 (Разходи) – при начисляване на мита Дт 4531 Начислен ДДС по покупките – при ДДС платимо на митница за което е налице право на ДДС кредит Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията Кт сметка от група 40 – при прехвърляне на задължението към доставчика	
	нач. с-до Дт	Надвнесени мита и митни сборове в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение за мита и митни сборове в началото на периода	
	оборот Дт	Плащане на мита и митни сборове	
	оборот Кт	Начисление за мита и митни сборове	
	кр. с-до Дт	Надвнесени мита и митни сборове в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение за мита и митни сборове в края на периода	
459	Данъчни разчети с бюджета и общините		Акт.-Пасивна
	отчита:	Разчети за данък при източника, местни данъци и такси, патентен данък и други подобни	
	структура:	Аналитична – по видове данъци/такси	
	кореспондира:	Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията Дт 606 Разходи за данъци такси и други подобни плащания Дт 401 Доставчици – за удържане на данък при източника	
	нач. с-до Дт	Надвнесени данъци или такси в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение за данъци или такси в началото на периода	
	оборот Дт	Плащане на данъци/такси	
	оборот Кт	Начисление за данъци/такси	
	кр. с-до Дт	Надвнесени данъци или такси в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение за данъци или такси в началото на периода	
група 46: Разчети с Осигурители			
461	Разчети за задължително социално осигуряване		Акт.-Пасивна
	отчита:	Задълженията за задължително социално осигуряване	
	структура:	Аналитична – по видове договори и по видове осигуровки (параграфи)	
	кореспондира:	Дт сметка 605 Разходи за осигуровки – при начисляване на осигуровките за сметка на работодателя Дт сметка 421 Задължения към Персонал по Трудови договори – за отразяване на личните осигурителни вноски Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията Кт разчетни сметки за данъци (4538, 452 и т.н) - при прихващане Дт сметка 493 Разчети със собственици – при начисляване на осигурителните вноски на самоосигуряващите се лица, които са собственици във фирмата	
	нач. с-до Дт	Надплатени осигурителни вноски в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в началото на периода	
	оборот Дт	Размер на платените осигурителни вноски през периода	
	оборот Кт	Размер на начислените осигурителни вноски през периода	
	кр. с-до Дт	Платени в повече суми за осигурителни вноски в края на периода	
	кр. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в края на периода	
462	Разчети за доброволно социално осигуряване		Акт.-Пасивна
	отчита:	Задълженията за доброволно социално осигуряване администрирано от работодателя	
	структура:	Аналитична – по видове договори и по видове осигуровки (параграфи)	
	кореспондира:	Дт сметка 605 Разходи за осигуровки – при начисляване на осигуровките за сметка на работодателя Дт сметка 421 Задължения към Персонал по Трудови договори – при личните осигурителни вноски които се удържат от брутното възнаграждение Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията	

		Дт сметка 493 Разчети със собственици – при начисляване на осигурителните вноски на самоосигуряващите се лица, които са собственици във фирмата
	нач. с-до Дт	Надплатени осигурителни вноски в началото на периода
	нач. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в началото на периода
	оборот Дт	Размер на платените осигурителни вноски през периода
	оборот Кт	Размер на начислените осигурителни вноски през периода
	кр. с-до Дт	Платени в повече суми за осигурителни вноски в края на периода
	кр. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в края на периода
463	Разчети за здравно осигуряване	
	отчита:	Задълженията за задължително здравно осигуряване
	структура:	Аналитична – по видове договори и по видове осигуровки (параграфи)
	кореспондира:	Дт сметка 605 Разходи за осигуровки – при начисляване на осигуровките за сметка на работодателя Дт сметка 421 Задължения към Персонал по Трудови договори – за отразяване на личните осигурителни вноски Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията Кт разчетни сметки за данъци (4538, 452 и т.н) - при прихващане Дт сметка 493 Разчети със собственици – при начисляване на осигурителните вноски на самоосигуряващите се лица, които са собственици във фирмата
	нач. с-до Дт	Надплатени осигурителни вноски в началото на периода
	нач. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в началото на периода
	оборот Дт	Размер на платените осигурителни вноски през периода
	оборот Кт	Размер на начислените осигурителни вноски през периода
	кр. с-до Дт	Платени в повече суми за осигурителни вноски в края на периода
	кр. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в края на периода
469	Други разчети с осигурители	
	отчита:	Други задължения за осигуровки
	структура:	Аналитична – по видове разчети
	кореспондира:	Дт сметка 605 Разходи за осигуровки – при начисляване на осигуровките за сметка на работодателя Дт сметка 421 Задължения към Персонал по Трудови договори – за отразяване на личните осигурителни вноски Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на задълженията Кт разчетни сметки за данъци (4538, 452 и т.н) - при прихващане
	нач. с-до Дт	Надплатени осигурителни вноски в началото на периода
	нач. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в началото на периода
	оборот Дт	Размер на платените осигурителни вноски през периода
	оборот Кт	Размер на начислените осигурителни вноски през периода
	кр. с-до Дт	Платени в повече суми за осигурителни вноски в края на периода
	кр. с-до Кт	Неплатени осигурителни вноски в края на периода
група 49: Разни Дебитори и Кредитори		
491	Доверители	
	отчита:	Взаимоотношенията с доверители за извършени комисионни продажби и продажби на консигнация
	структура:	Аналитична – по доверители
	кореспондира:	Кт сметка 703 Приходи от продажби на услуги – за признаване на приход от комисионни Дт сметки от група 50 (парични средства) – при получаване на суми от доверители/трети лица Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на получаване суми на доверители Дт 411 Клиенти – при възникнали вземания от клиенти за сметка на доверители Кт 709 Други приходи – при отписване на задължението към доверители
	нач. с-до Дт	Вземане от доверители в началото на периода
	нач. с-до Кт	Задължение към доверители в началото на периода
	оборот Дт	Преведени парични средства към доверители
	оборот Кт	Получени парични средства от доверители/трети лица
	кр. с-до Дт	Вземане от доверители в края на периода
	кр. с-до Кт	Задължение към доверители в края на периода
492	Разчети за гаранции	
	отчита:	Разчети по гаранции
	структура:	Аналитична – по контрагенти
	кореспондира:	Дт 601, 602, 607 Разходи по икономически елементи – за начисляване на разходи (или провизии) по гаранционно обслужване Кт 709 Други приходи – за начисляване на приходи по гаранции Дт сметки от група 50 (парични средства) – за получени суми по гаранции Кт сметки от група 50 (парични средства) – за преведени суми по гаранции Кт 497 Провизии – за прехвърляне на провизии в разчети по гаранции, когато провизията се трансформира в задължение Дт/Кт сметки от група 50 (парични средства) - при получаване/изплащане на гаранции
	нач. с-до Дт	Вземане по гаранции в началото на периода
	нач. с-до Кт	Задължение по гаранции в началото на периода
	оборот Дт	Увеличение на вземанията; намаление на задълженията
	оборот Кт	Намаление на вземанията; увеличение на задълженията
	кр. с-до Дт	Вземане по гаранции в края на периода

	кр. с-до Кт	Задължение по гаранции в края на периода	
493	Разчети със собственици		Акт.-Пасивна
	отчита:	Получени/предоставени парични средства от/на собствениците	
	структура:	Аналитична – по съдружници	
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 (парични средства) – за получени средства от собствениците Кт сметки от група 50 (парични средства) – за предоставени средства на собствениците Кт сметка 101 Основен капитал при увеличаване на регистрирания капитал за сметка на задължения Кт сметка 709 Други приходи – при опрощаване на задължението Кт сметки 4614 Разчети за ЗСО със собственици, 4624 Разчети за доброволно социално осигуряване на собственици и 4634 Разчети за ЗО със собственици – при начисляване на осигуровките на самоосигуряващите се лица, които са собственици във фирмата	
	нач. с-до Дт	Вземане от собствениците в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение към собствениците началото на периода	
	оборот Дт	Увеличение на вземанията; намаление на задълженията	
	оборот Кт	Намаление на вземанията; увеличение на задълженията	
	кр. с-до Дт	Вземане от собствениците в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение към собствениците края на периода	
494	Разчети по отсрочени данъци		Акт.-Пасивна
	отчита:	Разчетите по отсрочени данъци	
	структура:	Аналитична – по видове отсрочени данъчни активи и отсрочени данъчни пасиви	
	кореспондира:	Дт/Кт сметка 123 Печалби и загуби от текущата година – за начисляване на отсрочен данък Дт сметка 112 Резерви от последваща оценка на дълготрайни активи – за начисляване на отсрочен данъчен пасив при преценка на дълготрайни активи Дт/Кт 113 Резерв от последваща оценка на финансови инструменти - за начисляване на отсрочен данък за финансови инструменти на разположение за продажба	
	нач. с-до Дт	Нетен отсрочен данъчен актив в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Нетен отсрочен данъчен пасив в началото на периода	
	оборот Дт	Увеличение на отсрочените данъчни активи; намаление на отсрочените данъчни пасиви	
	оборот Кт	Увеличение на отсрочените данъчни пасиви; намаление на отсрочените данъчни активи	
	кр. с-до Дт	Нетен отсрочен данъчен актив в края на периода	
	кр. с-до Кт	Нетен отсрочен данъчен пасив в края на периода	
495	Разчети по застраховане		Акт.-Пасивна
	отчита:	Разчетите със застрахователи	
	структура:	Аналитична – по контрагенти	
	кореспондира:	Дт 651 Нефинансов разходи за бъдещи периоди – при начисляване Кт 709 Други приходи – за начисляване на приходи по застрахователни обезщетения Дт сметки от група 50 (парични средства) – за получени суми по застраховки Кт сметки от група 50 (парични средства) – за преведени суми по застраховки	
	нач. с-до Дт	Вземане по застраховки в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение по застраховки в началото на периода	
	оборот Дт	Увеличение на вземанията; намаление на задълженията	
	оборот Кт	Намаление на вземанията; увеличение на задълженията	
	кр. с-до Дт	Вземане по застраховки в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение по застраховки в края на периода	
496	Разчети по лихви		Акт.-Пасивна
	отчита:	Разчетите по лихви	
	структура:	Аналитична – по кредитори/дебитори	
	кореспондира:	Дт 621 Разходи за лихви – за начисляване на разходи за лихви Дт сметки от група 20 или 20 (активи) – при капитализиране на разходи за лихви Кт 721 Приходи от лихви – за начисляване на приходи от лихви Дт сметки от група 50 (парични средства) – за получени суми по лихви Кт сметки от група 50 (парични средства) – за преведени суми по лихви Кт сметка 101 Регистриран капитал – за трансформиране на задължения за лихви в регистриран капитал Кт сметка 709 Други приходи – при опрощаване на задължения за лихви	
	нач. с-до Дт	Вземане по застраховки в началото на периода	
	нач. с-до Кт	Задължение по застраховки в началото на периода	
	оборот Дт	Увеличение на вземанията; намаление на задълженията	
	оборот Кт	Намаление на вземанията; увеличение на задълженията	
	кр. с-до Дт	Вземане по застраховки в края на периода	
	кр. с-до Кт	Задължение по застраховки в края на периода	
497	Провизии		Пасивна
	отчита:	Начислените задължения по провизии	
	структура:	Аналитична – по видове провизии	
	кореспондира:	Дт 607 Разходи за провизии – начисляване на провизия Дт сметки от група 20 (дълготрайни активи) – начисляване на провизия, която се капитализира в стойността на активите Кт сметки от група 50 (парични средства) – при изплащане на провизираните задължения Кт 709 Други приходи – при отписване на провизия	
	нач. с-до Дт	Не може да има	
	нач. с-до Кт	Размер на неуредени провизии в началото на периода	

	оборот Дт	Закрити (изплатени) провизии
	оборот Кт	Доначислени провизии
	кр. с-до Дт	Не може да има
	кр. с-до Кт	Размер на неуредени провизии в края на периода
498	Други дебитори	Активна
	отчита:	Всички други вземания на предприятието, които не попадат в останалите сметки (например парични средства предоставени от предприятието на собствениците)
	структура:	Аналитична – по дебитори
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 – при получаване на парични средства Кт сметки от група 50 – при изплащане на парични средства Дт сметка 608 Други разходи от последваща оценка на активи (при обезценка на вземането) или 609 Други разходи (при неговото отписване) Кт сметки от гр. 41 Клиенти – при прехвърляне на вземане от клиенти по вземане от други дебитори Кт сметка 493 Разчети със собственици – при прехвърляне на вземане от собственици по вземане от други дебитори
	нач. с-до Дт	Вземане от трети лица, съдружници или акционери в началото на периода
	нач. с-до Кт	Не може да има
	оборот Дт	Преведени парични средства към трети лица, съдружници или акционери
	оборот Кт	Получени парични средства от трети лица, съдружници или акционери
	кр. с-до Дт	Вземане от трети лица, съдружници или акционери в края на периода
	кр. с-до Кт	Не може да има
499	Други кредитори	Пасивна
	отчита:	Всички други задължения на предприятието, които не попадат в останалите сметки (например парични средства предоставени на предприятието от неговите собственици и подлежащи на връщане)
	структура:	аналитична – по кредитори
	кореспондира:	Дт сметки от група 50 – при получаване на парични средства Кт сметки от група 50 – при изплащане на парични средства Кт сметка 709 Други приходи при опрощаване на задължението Кт сметка 101 Основен капитал – при трансформиране на задължението в регистриран капитал Дт сметки от група 40 Доставчици – при прехвърлянето на задължения към доставчици по задължения към други кредитори Дт сметка 493 Разчети със собственици – при прехвърлянето на задължения към доставчици по задължения към други кредитори
	нач. с-до Дт	Не може да има
	нач. с-до Кт	Задължение към трети лица, съдружници или акционери в началото на периода
	оборот Дт	Преведени парични средства към трети лица, съдружници или акционери
	оборот Кт	Получени парични средства от трети лица, съдружници или акционери
	кр. с-до Дт	Не може да има
	кр. с-до Кт	Задължение към трети лица, съдружници или акционери в края на периода